

ДОБРЫ ВЕЧАР

1993
ВЕРАСЕНЬ
1
СЕРАДА
№ 164 (599)
Цана
10 рублёў

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ ГАЗЕТА

СТАЛІЧНАЯ ХРОНІКА

ПА ПАВЕДАМЛЕННЯХ КАРЭСПАНДЭНТАў «ДВ», АГЕНЦТВАў РІД, БЕЛАПАН, БЕЛІНФАРМ

ЦЭНЫ ВАЕННАЯ СУВЯЗЬ АД «ФІЛІПСА»

«Я ВАМ ПІШУ...»

З сённяшняга дня за наш, як мы ўжо паведамлялі, кашалёк узяліся чарговыя службы. Падаражэлі тарыфы сувязі, і напісць ліст да сябра ці сваяка стала больш каштоўнай справай. Цяпер пісьмо ў межах распушкі каштуе 10 рублёў, бандэроль да 20 г — таксама «зайчык», потым за кожнага 20 г трыба даплаціць па 5 рублёў; за заказнае пісьмо або бандэроль — дабавіць 10 рублёў да іх кошту. Пасылка, зноў жа, на Беларусі каштуе 100 рублёў, калі вага яе не перавышае 5 кг. Прычым, зусім не істотна, колькі яна «зайчык» — ці адзін, ці пяць кілаграмаў — кошт аднолькавы. Далей ужо за кожнага 500 г трыба даплаціць яшчэ па 10 рублёў.

Пасылкі ў краіны СНД цяпер каштуюць па 205 рублёў за 1 кілаграм.

Словам, з кожным месяцам мы павольна ўсё больш шанаваем кожны зварот — а пасылку! — да сябе. Абы толькі зусім нас не адачылі ад гэтай справы.

АДСУТНАСЦЬ ГАРЭЛКІ — ДА ПАДАРАЖАННЯ

Сітуацыя на алкагольным рынку — немагчымае атаваруць талонны на гарэлку ў крамах, — як і чакалася, вырашылася чарговым падаражаннем. З сённяшняга дня кошт, напрыклад, «Пішчынкі» скадае ўжо 1060 рублёў, а «Руска» — 1010. Дадаткова суды яшчэ колькі «зайчыкаў» за шклятару, якая таксама павялічылася ў цэне — бутэлі ў два, спойкі — у два, і паловы разы. Так што той, каму не ўдалося ў свой час пазбавіцца (а справа гэтая ў Мінску не вельмі простая) ад пустых бутэлек і спойкаў, за панесеныя маральныя страты атрымае матэрыяльную кампенсацыю. Калі зноў жа зможам без пакут здаць тару.

НЯМА МАШЫНЫ? І НЕ БУДЗЕ!

Па меншай меры ў бліжэйшай будучыні для грамадзян, якія жывуць на дзяржаўную зарплату. Менавіта так можна пракаментаваць новае павышэнне кошту аўтамабіляў. Цяпер заводская аддаская цэна вазушскіх марак такая:

«99» — 10 мільёнаў рублёў, папулярная ў свой час «пяцёрка» пойдзе па 5, а «Ака» — самая танная — «пацягавіла» на 3 «лімонны».

«Накінецце» суды гандлёвую націжку і... супакойцеся.

СПРЫЯЙЦЕ РОДАЙ МОВЕ

З 1 ВЕРАСНЯ ўступаюць у дзеянне наступныя артыкулы Закона Рэспублікі Беларусь «Аб мовах»:

арт. 11 — «Мова дакументаў аб статусе грамадзян Рэспублікі Беларусь»;

арт. 27 — «Мова ў сферы навукі»;

арт. 28 — «Мова ў сферы культуры»;

арт. 29 — «Мова сродкаў масавай інфармацыі»;

арт. 31 — «Мова аб'яў і паведамленняў»;

арт. 32 — «Мова маркіроўкі тавараў»;

арт. 35 — «Мова асаблівых імён».

У сувязі з гэтай падзеяй Таварыства беларускай мовы імя Францыска Скарыны звяртаецца да ўсіх кіраўнікоў дзяржаўных і грамадскіх арганізацый і ўстаноў, усіх грамадзян, каму дорага родная мова, хто лічыць для сябе гонарам і абавязкам садзейнічаць яе развіццю і росквіту, у паўднёвдзённым жыцці і працы канкрэтнымі справамі спрыяць выкананню Закона Рэспублікі Беларусь «Аб мовах».

ГЭТА ФАКТ

ПАДПІСКА ўсё ж пачынаецца. І НА «ДОБРЫ ВЕЧАР» ТАКСАМА

Іван КАХНОВІЧ.

Мы прывыклі ўжо, што звычайна 1 верасня пачынаецца індывідуальная падпіска на перыядычныя выданні на наступны год. Але ж і ў студні вада выбіраецца, а ў нашым цяперашнім жыцці, здаецца, няма нічога ўстойлівага і пастаяннага. Няма таго, што раней было — гэта пра нас і пра наш час, хоць і сказана вельмі даўно. Здавалася напачатку, пасля звароту ў некалькі паштовых аддзяленняў накіонт будучай падпіскі, што і тут сітуацыя аналагічная. Бо, каб пачаць падпіску кампанію, трэба мець на меншай меры каталог і з'явіцца на выданні. А іх не было. Як не было ўчора з рэанімацыяй «на месцах», у паштовых аддзяленнях, і якой-небудзь інфармацыі адносна лёсу падпіскі — пачнецца, не?

Больш-менш сітуацыю растлумачылі ў аддзеле падпіскі дзяржаўнага прадпрыемства «Мінская пошта». Спраўды, хоць усё неабходная работа была праведзена, каталогі ў час не аддрукавалі. Калі яны паступілі? Хто ведае, можа сёння-заўтра. Але ўжо былі падрыхтаваны тэлеграмы ў аддзяленні сувязі, каб падпіску пачыналі. Так што кампанія гэтая пачнецца ў час, 1 ВЕРАСНЯ, і будзе працягвацца да 15 ЛІСТАПАДА.

Вядомае пытанне: на што можна падпісвацца? Пакуль, на жаль, ТОЛЬКІ НА БЕЛАРУСКАЯ ВYДАННІ. І НЕКАТОРЫЯ расійскія — «Аргументы і факты», «Деловый мир», «Известия», «Комсомольская правда», «Неделя», «Правда», «Труд», «Экономика и жизнь». І ўсё. З-за вядомых эканамічных праблем вылісці іншыя расійскія газеты і часопісы нельга — няма магчымасці перавозіць

грошы ў Расію, а «бразь» у чатыры разы больш ад расійскай падпісной цэны — справа амаль нерэальная і бесперспектыўная. Такім чынам, толькі тыя маскоўскія выданні, што маюць карэспандэнцыя арганізацыі і ўстаноў, усіх грамадзян, каму дорага родная мова, хто лічыць для сябе гонарам і абавязкам садзейнічаць яе развіццю і росквіту, у паўднёвдзённым жыцці і працы канкрэтнымі справамі спрыяць выкананню Закона Рэспублікі Беларусь «Аб мовах».

Дарэчы, яшчэ адно неспрыяльнае паведамленне для тых, хто цяпер вылісвае расійскія газеты і часопісы. У чварцёвным квартале, г.зн. з 1 кастрычніка, людзі іх не «атрымаюць». Акрамя — вышэйпералічаных. Грошы за падпіску, праўда, вернуць.

Такія вось сумныя навіны і амаль без надзей на паліпашэнне. Спачатку нас адлучылі ад выданняў далёкага, а цяпер і блізкага замежжа. І сітуацыю гэтую не ў стане змяніць «Мінская пошта», справа за паліткамі. Але ці пра падпіску ў іх «бавіць» галава?

Яшчэ адно важнае ўдакладненне. Адгэтуль падпіска будзе праводзіцца пакартальна. Такім чынам, цяпер вы набудзеце магчымасць вылісць газету або часопіс толькі на першы квартал 1994 года. Потым зноў павінны збірацца на пошту, затым яшчэ і яшчэ шмат-шмат разоў, пакуль не надакучыце. Жыццё паказвае, што многім ужо надакучыла. І тым не менш, з новай вяс, паважаныя чытачы, падпіскай. Памятайце, што «Добры вечар» можна вылісць без усялякіх праблем, у любым паштовым аддзяленні або ў грамадскіх распаўсюджвальніках.

МЫ ВСЕ КОГДА-ТО УЧИЛИСЬ В ШКОЛЕ...

БЛИЦ-ИНТЕРВЬЮ

ЧТО ДЛЯ ВАС 1 СЕНТЯБРЯ?

Галина Коростелева,

мама восьмиклассницы.

— Только что мне на работу позвонила дочь и сказала: «Мама, я отдала в магазин тысячу и купила всего дневник, линейку да две ручки! Тетрадей в широкую линейку нигде нет». Видите, все такое дорогое. И все равно нужно трудно найти. У нас еще проблема с сумкой. Где взять ее — красивую, удобную и по доступной цене? В нашей школе № 74 к тому же какая-то неразбериха с формой. Вроде бы есть постановление, разрешающее ходить в школу в свободной форме, но наша директор приказала: всем быть в школьной форме! Что делать? Купить школьное платье, а 1 сентября директор скажет, что можно и в свободной форме ходить. Не хочется зря выбрасывать немалые деньги. А что же говорят сами работники торговли? Достаточно ли поступает в магазины необходимых для школы товаров?

Вот что рассказала продавец отдела канцтоваров магазина «1000 мелочей».

— Наш магазин неплохо, лучше многих других в городе, обеспечен товарами для школы. Например, у нас только недавно закончились тетрадки. Да и те некоторые виды еще остались. Все остальное в продаже есть. Разве что перебор с поставкой обложек для книг — их уже давно не было. И галантировать ограничено — мало ранцев. А сейчас и вовсе нету! Что делать? Фабрика им. Куйбышева ничего нам не дает...

Конечно, в этом году труднее с поставками. Но, хоть и невыгодное это дело — торговать школьными принадлежностями (мы остаемся в убытке), все равно договариваемся с поставщиками, закупам и продаем. Вот скоро должны получить много товаров.

Так что, дорогие школьники и родители, если вы не смогли еще купить что-либо необходимое для школы, то после 1 сентября приходите в магазин «1000 мелочей». А что касается ранцев, то... Вот что ответила нам по телефону главный инженер конструкторской фабрики М.П.Карнаухова:

— Мы объем выпуска ранцев не уменьшали. Даже ввели сейчас из-за спроса дополнительно два участка. И если в магазинах нет ранцев, то это вина товароделов, которые с нами либо не договорились, либо не перечислили деньги...

Конечно же, это первый день осени. Немного грустный — жаль ушедшего лета, но обязательно теплый и светлый. Даже если непогода, то теплый от улыбок детей, родителей, учителей.

Что их волнует? О чем они думают? Об этом — небольшое блиц-интервью, которое мы провели накануне первого школьного дня.

Ох уж эти проблемы: где купить, что купить? Наверное, они волнуют всех мам, у которых есть дети-школьники. Но, пожалуй, только до 11 класса. К тому времени появятся другие проблемы. Например, такие.

Мама одиннадцатиклассницы:

— Главное сейчас для меня, чтобы дочь хорошо закончила школу. Я 10 лет контролировала ее учебу. Нужно помочь настроиться на работу и в последний год. Ведь она хочет поступать на юридический факультет университета. Это ей астролог посоветовал.

Меня уже не волнует ее окружение — круг друзей определен. Только вот у нас в школе проблема с учителями. Лучшие из них почему-то не задерживаются, уходят...

К школе же дочка подготовилась сама, все купила. А я, повторю, волнуюсь лишь об одном — о ее будущем поступлении.

Можно понять волнение мамы — будет решаться судьба ее ребенка. А тут еще возраст такой: романтическая любовь, дискотеки...

Интересно, а о чем думают те, кто только вступает в школьную жизнь?

Ирина Хартамович (8 лет) с мамой.

Мама: — Я обеспокоена тем, что дочь идет в общеобразовательную школу. Ведь первый класс она проходила в детском саду, где всегда была накормлена и присмотрена. Поэтому меня волнует эта сторона — отдых и питание. И, конечно же, сама обстановка, атмосфера школьной жизни. Например, даже то, как сложатся ее отношения со старшими классиками.

А сама Ирина в школу не хочет. Ей было хорошо отдыхать летом у бабушки. Но очень хочется поскорее увидеть любимую учительницу и друзей. Может, поэтому в ожидании 1 сентября заранее приготовила свой портфель, положила в него абсолютно все учебники. На лето учительницей было поручено просмотреть эти учебники для 2 класса, потренироваться в чтении. Но Ирина к ним не притронулась. Зато все лето потихонечку читает «Возвращение в Эдем» — очень уж телесериал понравился.

Вот такие они — взрослые и дети!

ФОТАРЭПАРТАЖ

ПЕРШЫМ
ВЕРАСНЁўСКИМ
ДНЁМ...

Алена ЛІТВИН, «ДВ».

...Банты, банты, банты. Яны плылі ў ранішнім свежым паветры, быццам беласнежныя прарэзыны воблачкі. А яшчэ ўсходы бясплі фартухі, каўнерчыкі кашуль, запаланілі гарадскія вуліцы кветкі.

І гэтае святочнае шэсцё рухалася, цякло, накіроўвалася да школьных ганкаў, бароты школі былі гасціннае расчынены, запрашаючы маленькіх чалавечкаў у Краіну Ведаў. Таму што менавіта яна дапаможа ім у будучым стаць вялікімі людзьмі.

На пляцоўцы школы № 184, што знаходзіцца ў мікрараёне «Уручча», перад шматлікімі гледацямі — першакласнікамі, іх бабулямі і бацькамі — разгарнулася захапляючае тэатралізаванае прадстаўленне. Тут спачатку завуць малодшых вяршы, бо вывучэнне гэтых дзявоў моў тут пачынаецца з першага класа, сцэнкамі са спектакляў удзельнікі свята паведалі аб цесным супрацоўніцтве даўнягага калектыву школы з артыстамі Тэатра юнага гледача. Акрамя гэтага ў СШ № 184 вывучаюцца традыцыі роднай Беларусі, дзейнічае «Англіскай клуб», школьна-творчае аб'яднанне «Эрудыт», дзе працуюць гурткі «Здаровае», «Культура», «Умельца рукі» і іншыя. Вераснёўскі бал наведалі і літаратурныя героі: Трое Парасят і Войт, Мэры Поппінс і гарэза Карлсан, які ўвесь час усё б'ялае, і, перавыхоўваючы яго, дзеці на занятках набываюць веды, пазнаюць

правілы добрага тону і этыкету. Але вось незвычайнае, яскравае прадстаўленне, аўтарам якога з'явілася арганізатар пазакласнай работы Галіна Патайская, скончылася.

...Хеліна, другая і будучыя вучні з класнай кіраўнікмай ўпершыню пераступаюць школьныя парог. Не абышлось без трыоў і хваляванняў: хто-ці паспеў набыць новую сабрэчку, каму вельмі спадабалася настаяніца, а вось гэты хлопчык... згубіўся! Ох і нялёгкае гэта самастойнае жыццё!

Усё да нас прыйшло шатола больш за 240 дзяцей, — гаворыць дырэктар Галіна Людэвічна Злобіч. — Атрымалася 11 класаў. Але ўсе яны будуць займацца ў першую змену, працую група падоўжанага дня.

...Віцы Казакевіч пашанцавала за ўсіх. Старшакласнік Максім Зінчанка высока ўзняў яе на плечы і ўрачыста абшчы прышліху «лінейку». А Віка званіла, званіла ў маленькі галасцік званочак, які, быццам, вітаў новых вучняў і заклікаў: «Калі ласка, праходзьце! Смялей, маленькія гаспадары!».

Фота Зіновія ГОЛІКА, Уладзіміра АСТРАУМАВА.

КАЛЯНДАР

Серада, 1 верасня
СОНЦА — 6.16 / 20.02.
Даўжыня дня — 13.46
МЕСЯЦ — поўня 5.33,
заход 5.57 / ўсход 19.21.
ІМЯНІНЫ
Сёння:
Праваслаўныя — Андрэя,
Піцрыма, Цімафея, Фёклы.
Каталіцкія — Браніслава,
Ідаля.
Заўтра:
Праваслаўныя —
Менна, Самуіла, Селіра.
Каталіцкія —
Вільгельма, Сцяпана.

ЗДРАВСТВУЙ, ШКОЛА!

Торжэстнае сустракае сваіх пітомцаў мінская СШ № 4. Для іх пачалася школьная жыццё, са сваімі турботамі і прэстыжамі, радасцямі і огорчэннямі. Добры пачаток у мір знаймі!

НА СНИМКЕ: чотворакласніца СШ № 4 Катя Накладова.

Фота Вадзіміра ВІТЧЕНКО, БЕЛІНФОРМ.

ВЫСТАВКИ

ПРИГЛАШЕНИЕ К РАЗГОВОРУ

Михаил ВАЛЬКОВСКИЙ, «ДВ».

Назваць Польшу, Чэхію, Славакію, Венгрыю даліным зарубешнем тепер і язык не паворачываецца. Ведаў оны геаграфічны гораздо бліжэ нам, чым той же Казахстан. Да і інтэнсіўнасць тор-гова-эканамічных адносін з імі Беларусі ўвельмічвае з кожным днём. Свой вклад унесі і адкрываеся вчэра во Дворце культуры железнодорожников (ул. Чкалова, 7) міжнародная выставка «Диалог-93». В ней участвую 16 фирм из Беларуси, Венгрии, Польши, Словакии, Чехии.

На стендах польских фирм широко представлены, главным образом, товары народного потребления — осветительная аппаратура для квартир, офисов (Polam), продовольствие, напитки (Fresch, Lucyn), ткани, одежда (Wera), женская обувь (Cesar), презервативы (Unimil), оборудование для электросварки (Bester-Belava).

Фирмы Чехии и Словакии впервые привезли продукцию, которой в Беларуси как раз не хватает. К примеру, широкая гамма эмульсий и масел (всего более 100 видов, в том числе медицинские и косметологические белые масла), базовые синтетические средства словачской фирмы Ретоспелта (Ritospelta). Как и предложение загрузить мощности наших нефтеперерабатывающих заводов экспортной продукцией в Словакию российской нефтью, с переработкой которой чехи и словаки сами не справляются. Предлагают они также и бензин.

Словацкая фирма Eco consult engineering представляет оборудование, реагенты, расходные материалы для предотвращения и ликвидации аварий на предприятиях химии, нефтехимии и на других производствах повышенной опасности.

Фирма Martin Diesel готова поставить дизельные двигатели на все виды тракторов, сельскохозяйственной и иной техники с возможностью расчетов по вывозным машинам.

Ну и, конечно, знаменитые чешский хрусталь, цветное стекло и бижутерия, пиво, ликеро-водочные изделия, натуральные овощные соки без консервантов.

Венгерская фирма VESTA ALFA (Будапешт) предлагает почти все строительные материалы для возведения и отделки любого здания. Причем они выполнены по самым современным технологиям западных фирм, а по цене — вполне конкурентоспособны. И на стенде только незначительная часть (специальные быстро-монтажные канализационные и водопроводные трубы, сантехника, кафель, теплоизолирующие оболочки для труб и кабелей и т.д.). Особый интерес представляет многослойное тепло- и звуко-изолирующее, ударопрочное стекло.

Интересные экспонаты и на стендах белорусских фирм. Так ПКФ «Адамс» (г.Брест) представила офисные и квартирные сейфы, охранную сигнализацию, электронику. МЛЗ Молодечко — спортивные костюмы собственного производства.

Полагаем, название выставки себя оправдывает и деловой диалог будет содержательным.

РЕЗОНАНС

НУЖЕН ЕЩЕ ОДИН МИНСК,

ЧТОБЫ ВСЕ ЖЕЛАЮЩИЕ ОБРЕЛИ ЗЕМЛЮ ДЛЯ ОГОРODOV, СТРОИТЕЛЬСТВА КОТТЕДЖЕЙ И ДАЧ

Мы получили полную информацию из Мингорисполкома о том, что уже выполнено городскими властями и что предпринимается по вопросу выделения земельных участков населению в ответ на публикацию в «Добрых вестях» статьи П.Стецюк «Земля: дать городу — отобрать у села?» и на запрос группы депутатов Минского городского Совета (60 подписей) в комиссию по градостроительству и архитектуре, строительному комплексу.

Сегодня в исполкомах райсоветов г.Минска состоят на учете 19 тысяч семей, желающих получить участки для строительства индивидуальных жилых домов. 110 тысяч семей хотят получить участки для садоводства и 54 тысячи минчан желают обзавестись землей под огороды.

Для этих целей необходимо около 20 тыс. га земель. (В настоящее время город Минск занимает территорию 23 тыс. га).

В соответствии с программой жилищного строительства в Республике Беларусь, утвержденной Постановлением Совета Министров №310 от 9.08.1991 г., Главминскапроектур и институт Минскапроект разработана концепция территориального

развития города и обоснования новой городской черты. Она определяет политику нового Генерального плана столицы и предусматривает включение в черту города зеленого защитного пояса в пределах Минского, частично Дзержинского и Смолевичского районов, и размещение в пригородной зоне жилых поселков индивидуального строительства.

В 1991-92 годах исполком Мингорсовета неоднократно обращался в Минский областной и районный Совет с просьбой о предоставлении земель для индивидуального строительства, садоводства и огородничества. Однако только в 1992 г. городу было предложено 1305 га зе-

мель в 18 местах на территории Минского, Смолевичского, Пуховичского и Узденского районов. Из них после обследования только 600 га оказались пригодными для строительства.

По настоянию исполкома Мингорсовета 5 февраля нынешнего года на совместном заседании Минского областного и городского исполкомов создан координационный совет из представителей служб архитектуры, землеустройства, проектных институтов, руководителей исполкомов района, области и города Минска. На этот рабочий орган возложены функции определения основных принципов пригородной зоны, координации контроля по проблемным ситуациям. Им же определены основ-

ные пункты для организации индивидуального строительства: Минский район (Юзюфово — Бучевичи — Бровки; Михановичи — Острова; Привольный — Луговая Слобода; Хотежичи, Новое поле); Логойский р-н (Остраницы); Смолевичский р-н (Калины); Пуховичский р-н (Моторово).

В настоящее время по трем участкам: пос. Михановичи (175 га), Обчак (287 га), Моторово (350 га) выданы схемы и проводится подготовка материалов для предоставления Мингорсовету.

На координационном Совете 22 апреля 1993 года рассмотрен вопрос о территориальном развитии г.Минска и утверждена новая городская черта до 2010 года. Предложено поэтапное присоединение земель в 2 очереди: первая — 11000 га до 2000 года, вторая — 8500 га до 2010 года.

Материалы направлены на согласование в Минский горисполком и райисполком и готовятся для повторного рассмотрения в Совете Министров Республики Беларусь.

В 1992-93 годах Главминскапроект выполняла работа по размещению индивидуального строительства в черте г.Минска. Принято решение №39 от 4 февраля 1993 г. о начале проектирования малоэтажной и коттеджной застройки на участке по ул. Филимонова (ориентировочно 310-350 жилых домов). Начата

работа по размещению индивидуальных жилых домов (около 20-22 га) в жилом районе «Лощица».

Параллельно с определением новых площадок проведен анализ существующих деревень, входящих в черту города. За счет уплотнения их застройки и строительства новых домов планируется разместить дополнительно около 1700 домов в первую очередь и 150-200 домов во вторую.

Намечено сохранить деревни: Кунцевщина, Сухарево, Миханово, Дворище, Дружба, Медвежино, Лощица, Козюки, Веселка, Дрожня, Большая Сельнянка, Новинки, Зацень, Цна, Масюковщина, Копище.

Начата разработка порайонных схем по выявлению и застройке свободных участков в частном секторе города.

Положительно решается выделение участка под огороды площадью 143 га из земель Минского учебного центра. Выделены и распределены по районам Минска 100 га прилегающих к городу колхозных земель под огороды для инвалидов и ветеранов ВОВ (больше 4,0 тыс. участков).

Произведена инвентаризация свободных земель в городской черте. Все свободные земли, на которых возможно производить посев сельскохозяйственных культур, передаются жителям города под огороды.

Ряд предприятий и организаций города обеспечили огорода-

ми своих работников в подшефных хозяйствах Минской области.

Не удается пока снять напряжение с выделением земель под садоводческие товарищества. В течение 1992-93 г. минчанам предоставлено около 20 тыс. участков при 110 тыс. желающих. Постановлением №1-22 от 5 февраля 1993 года исполком Мингорсовета обязал Смолевичский, Дзержинский, Пуховичский и Минский р-ны предоставить Мингорсовету 425 га земли для организации садоводческих товариществ инвалидам I и II групп и городскому обществу инвалидов, но сельские хозяйства отказываются выделять эти земли.

В мае текущего года исполком Мингорсовета рассмотрел вопрос о мерах по ускорению обустройства поселков индивидуальных жилищного строительства. Функции заказчика и обязанности по оформлению долевой части в строительстве поселков возложены на УКС исполкома. Определен порядок освоения земельных участков: вначале строятся инженерные сети и дороги, а затем участки распределяются конкретным застройщикам с возмещением затрат за выполненные работы. Такая организация позволит ускорить возведение жилья, объектов культуры, создать нормальные условия для будущих жителей.

МЕРКАВАННЕ

АНАМАЛЬНАЯ ЗОНА

Міхаіл ГАВАРЭНЬ, «ДВ».

Здаецца, што энергетычны крызіс на Беларусі — як злом з яснага неба. Быццам яго прыкмет і не было зусім; жыццё здавалася такім сонечным і бестурботным. Расійскія нафта і газ цыялі па патрубках, і нікому ў галаву не прыходзіла (у тым ліку мудрым дзеячам Саўміна), што за іх трэба плаціць і рабыць гэта саевочасна. І раптам — крах гэтага свята жыцця.

ЧАМУ МЕНАВІТА ЗАРАЗ?

Што ж здарылася? Чаму менавіта ў гэты момант, а не раней ці крыху пазней?

Перш-наперш дазвольце не паверыць у спелатую і непрадбачлівасць нашых дзяржаўных дзеячаў. Ведалі, што доўг расце. На што спадзівалася — не вядома. Расія ж шмат разоў папярэджвала, што даўгі больш скасоўваюць, чым даўгі.

Выклікае шмат пытанняў і ўпартае нежаданне дзяржструктур дазволіць каммерсантам дачуваць свае высклікі да забеспячэння Беларусі нафтай. Зразумела, што нафтавыя справы — вельмі тэсты куст, і дзяліцца ім ні з кім чыноўнікі не збіраюцца, але...

Усе гэтыя моманты наводзяць на крылоўную думку аб сабатажы дзяржаўчужыняў выскога рангу нашай краіны. Вынікі яго дасягнуты. Народ, рабочы клас, прагнутаўшы тыдзень у адпачынку за свой кошт, атрымаў прадметны ўрок, адкаго і чаго залежыць яго дабрабыт. Для асябавы нездадальных газет і тэлевізій нагналі страсі, тлумачылі, што толькі будучы саюз і спадар Кіеў абстаіць у час перамоў з прэм'ерам Чарнамырдзіным зольныя вырашчыць усе энергетычныя праблемы, забеспячэнне

ПАЛІТЭКАНОМІЯ

Прыпыненне паставак супала з влізітам у Польшу прэзідэнта Ельцына. Там ён дамовіўся аб праходжанні праз польскую тэрыторыю дзевяці натак газаводу для экспарту газу ў Заходнюю Еўропу. Палітычны прымуц узяў у іх будучыце. За прадстаўленне тэрыторыі і за транзіт яны будуць атрымліваць плату газам. Леда, не трэць ад патрубасці краіны. Цікава, як гэта дойдзе да Польшчы? Ясна, што не па павятры, а праз Беларусь. І быццам бы ўжо дамаўляюцца, што ў аплату за запавязанасць Беларусі праходжанне яго па нашай тэрыторыі па двух новых трубаправодах будзе бясплатным. Больш таго, дзе размова, што ўвесь трубаправодны транспарт Беларусі ўвойдзе ў расійскі канцэрн «Газпром» (які чамусьці стае тады лінчым міжнародным). Чым гэта пагражае эканоміцы Беларусі ў далейшым, доўгіх тлумачэнняў не патрабуе.

Такая вось палітыканомія па-беларуску.

КРАІНА ЦУДАЎ, АБО АНАМАЛЬНАЯ ЗОНА

Дзіўная краіна Беларусь! Здаецца, што эканамічныя законы, якія ўсюды дзейнічаюць з няўмольнасцю законаў прыцягнення, тут пасуюць. Так дэвальвацыя разліковага білета ў два разы выклікала не рост экспарту прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў, а яго згортанне. Тут упершыню выказана цікавая і арыгінальная ідэя аб залежнасці колькасці кабінаў ад мовы, на якой размаўляюць людзі, што гадуюць жыццё і перапрацоўваюць мяса. І на жаль, чысцінны навукава-эксперымента дасягнута не ўдалося: сёй-той ўпарта размаўляе выключна на беларускай мове, тым самым злаўмысна абдымаючы паліцы адпаведных аддзелаў гаспадарства.

А яшчэ — на тэрыторыі Беларусі не адзначана такой з'явы, як карупцыя. Камісія па барацьбе з карупцыяй ёсць, маецца яе старшыня — дэпутат Лукашэнка, а самой карупцыі — няма.

Толькі ні ў якім саюзе — з дзювох, трох, пяці, дзевяці — рэспублік былога СССР не хаваецца Беларусі ад рынкавых адносін, ад інтэграцыі ў сусветны рынак. Калі, вядома, не ставіць сваёй задачай кансервацыю планаво-размеркавальнай сістэмы і яе спадарожніку — нізкага ўзроўню жыцця і гаспадарчых тэхналогій трыццятых гадоў.

Адрас, дзе сёння дармаваць сыр, вядома ёсць усім. Можна хто паведаміць яго і Варшаўскаму Савету Беларусі?

Іначэ можа сплутчыся і тако. Чэрыны рожкі, чэны на нем мала, іх ужо няма. Гэтыя рожкі надобна перакурыць. К васту пошлі дзве і на лямонан польскім спрыскай: «У паважліва не падзяцца». «Із Расіі?» — спрыскай я. Оні кіннулі і з надзеяй сталі чакаць прадпачынення. Вмесце з імі я прадставіўся і поспрыскаў расказаць о себе. Іх как ветром сдуло. Гляда на іх удалося спіны, невольна подумал: до какой же степени бесперспективно отчаяние надо дойти, чтобы, рискуя всем и вся, кинуться на чужбину за призрачным счастьем...

Зашел в один из варшавских буфетов перекусить. К столу подошли двое и на ломаном польском спросили: «У паважліва не падзяцца». «Із Расіі?» — спрыскай я. Оні кіннулі і з надзеяй сталі чакаць прадпачынення. Вмесце з імі я прадставіўся і поспрыскаў расказаць о себе. Іх как ветром сдуло. Гляда на іх удалося спіны, невольна подумал: до какой же степени бесперспективно отчаяние надо дойти, чтобы, рискуя всем и вся, кинуться на чужбину за призрачным счастьем...

Рустем УРМАНЦЕВ.

(«Труда».

РЭХА ВАЙНЫ

ЗАГАДКА ПЧАЛІНАГА ВУЛЛЯ

Аб незвычайнай знаходцы аб'яву напярэдадні ў «Добрых вестях» Юрыя Вайцашонак. У старым пчаліным вуллі ў сядзібе яго дзеда ў вёсцы Чырава-на Гора Шклоўскага раёна аказаўся мундзір салдата нямецкай арміі.

Знаходку яго Юрыя за дзвюх-трох гадоў пчалінага доміка, які хацеў падрамантаваць. У кішні ляжалі металічны жэтон, на якім выбіта: обер-яфэйтэр Карл Гайст, 26.03.05. Дзіркі вулля былі зашпакляваны скамечанымі паперамі на нямецкай мове. На іх — нейкія фармуляры, схемы, надпісы рукой.

Растлумачыць Юрыю нічога не мог, таму што стары пчалар, які зазнаў намяла гора ў тую вайну на фронце і ў нямецкім палоне ў Аўстрыі, даўно памёр. Бацькі яго таксама няма ў жывых.

Старажылы вёскі ўспомнілі, што калі разбілі нямецкі гарнізон у суседняй вёсцы Чарнаручча, то ўсюды валяліся кучы папер. Відаць, дзед і прыставаў трафейную маймаву для ўцяплення пчалінага вулля.

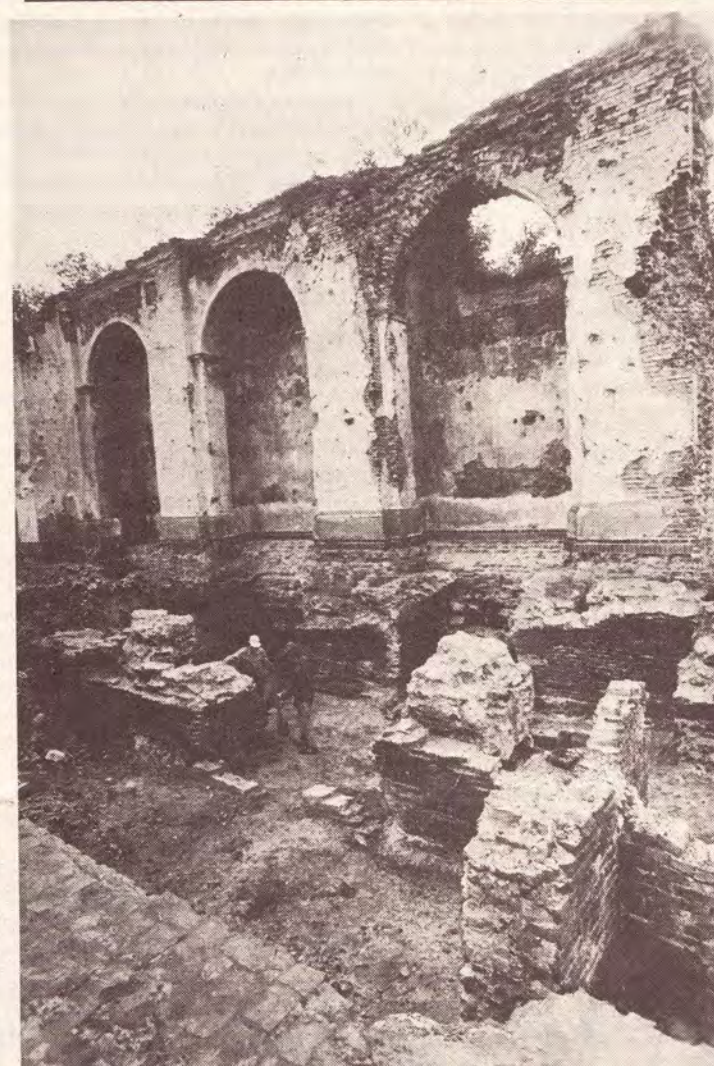
Сярод уцаленых папер Вайцашонак знайшоў неадпраўленую пахавальную на Імя фруа Пётрасан з паведамленнем аб тым, што Пётрасан загінуў смерцю храбрых у вёсцы Ліццанаўка. Другі

дакумент пасведчыў аб смерці Альфрэда Вільдэмана, які нарадзіўся ў Вайсэльхорсце, а загінуў у вёсцы Баркі 4 кастрычніка 1941 года. Тут жа ўказвалася, што яго бацька — Алекс Вільдэман. На адваротным баку пасведчання — план пахавання з абзначэннем назваў мясцовасці і маштабна адлюстравання. Такі ж план нарысаваны на пахавальнай Флауэрсавы Зверхарда, які загінуў 21 студзеня 1941 года.

Калі Юрыя расказаў аб сваіх знаходках раённым, адзін з іх, які ездзіць у Германію, прапанаваў у абмен на нямецкія дакументы свой стары аўтамабіль замежнай маркі. Але Вайцашонак адхіліў гэта здымку, палчыўшы яе амаральнай. Ён проста хоча дапамагчы сваёму загінуўшаму салдату і гатовы перадаць ім уцаленыя дакументы. Аб гэтым ён заявіў карэспандэнту Белінфарма і ў мясцовай газеце «Могілеўскія веды». Бо ў Юрыя і прафесія — дапамагаць людзям: працуе ён газавырабавальнікам на Магілёўскім заводзе штучнага валакна.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БЕЛІНФАРМ.

ПОИСКИ АРХЕОЛОГОВ

На Гаспітальным острове Брестской крепости, где раньше размещалось древнее Бересте, сейчас трудится археологическая экспедиция. Руководит ею начальник отдела комплексных исследований памятников Белорусского реставрационно-проектного института Валентин Енисевич Соболев, автор многих книг и научных работ, написанных совместно с другими белорусскими учеными-историками и археологами.

В Бресте экспедиция ведет раскопки уже второй год. В прошлом году уточняли на местности местонахождение бернардинского монастыря, изучали глубины закладки фундамента, исследовали культурный пласт. Удавалось выкопать фрагменты костела бернардинского, обожавали и место, где стоял костел Иоанна Крестителя. Его дважды разбирали. Первый раз во время нападения шведов по указу брестского воеводы Патея, второй раз — в XIX веке, а затем на его месте был построен кадетский корпус.

Сейчас идут исследования костела бернардинского. Этот храм был построен в стиле барокко из камня и кирпича и по своему внешнему облику был очень похож на костел бригиток в Гродно. Во время раскопок археологам попадаются интересные находки — керамическая посуда, кафель, женские украшения, курительные трубки, польские, русские и немецкие грамоты.

На Гаспітальным острове работы будут продолжаться. Вель здесь есть фрагменты древних объектов — торговая площадь древнего Берестя, Николаевская церковь и другие строения, которые могут приоткрыть не одну тайну древнего города.

НА СНИМКАХ: раскопки костела бернардинского; руководитель археологической раскопки кандидат исторических наук Валентин Енисевич Соболев.

Фото автора.

КРИМИНАЛ

«АЛКОГОЛЬНАЯ СМЕРТЬ» ПОДКРАДЫВАЕТСЯ СЛУЧАЙНО

По информации Госкомстата Беларуси в первой половине 1993 года в республике зарегистрировано 1211 смертей граждан от случайных отравлений алкоголем. За весь 1992 год известно 1549 таких случаев. Для сравнения: количество смертей, значащихся в графе смертности населения от причин, связанных с алкоголизмом в 1992 году — 1659.

Татьяна ШЕБЕТ, РИД.

БУДАВАЦЬ ДОБРЫЯ СЯБРОЎСКІЯ АДНОСІНЫ

Старшыня Варшаўскага Савета Рэспублікі Беларусі Станіслаў Шушкевіч даў інтэрв'ю швейцарскай газеце «Нойе Цюрхер Цайтунг». Ацэнаваючы па просьбе журналіста Ульрыха Шміда цяперашняе ўзаемаадносіны Беларусі з Расійскай Федэрацыяй, спікер парламента заявіў, што незалежна ад таго, як будучы развіццё палітычных падзей, Беларусь заўсёды зацкаўлена будаваць добрыя сяброўскія адносіны з вялікай суседняй дзяржавай і паважляе яе ўнутраныя справы.

У адказ на пытанне аб праблемах эканамічнага супрацоўніцтва з Расіяй Станіслаў Шушкевіч падкрэсліў, што цяжкасці гэтыя часова і з'яўляюцца, перш за ўсё, вынікам шматгадовай дэфармацыі нацыянальна-адноснага комплексу рэспублікі. Беларусь лепш за іншых працавала ў выніку Савецкага Саюза, мела самую высокую прадукцыйнасць працы. Аднак у рам-

ках старой сістэмы яна на працягу дзесяцігоддзяў фактычна з'яўлялася саа-сабным прадаткам — зборным цэхам СССР, а ўвогуле, у значнай меры і Расіі. Сёння, не маючы дастатковай колькасці ўласных энэргарэсурсаў, поўнацэнна залежны ад расійскіх заказаў і паставак на сусветных рынках. Пераадолець гэты бар'ер рэспубліка зможа толькі ў тым выпадку, калі Расія, як правапераемніца былога Саюза, правядзе пэўную мяккасць у цэнавай палітыцы і даць Беларусі шанцы зрабіць працэс перавадоў эканомікі ў новы стан менш балесным. І на гэта можна спадзявацца, паколькі расійскае кіраўніцтва адносна да праблем маладой незалежнай рэспублікі зразумелым.

Закранаючы зямельную рэформу на Беларусі (на думку карэспандэнта газеты

«Нойе Цюрхер Цайтунг», яна ў рэспубліцы ідзе значна больш марудна, чым у іншых рэгіёнах былога СССР), Станіслаў Шушкевіч адзначыў, што наша застарэлая моўлена цэлым радом прычын. І перш за ўсё тым, што ўзровень сельгасгаспадарчых уласнасцей заўсёды быў значна вышэйшым, чым у той жа Расіі. Вось, напрыклад, заход Беларусі — Гродзенскую вобласць. Там сёння сяляне неахвотна баруць зямлю, мала фермерскіх гаспадарак. У той жа час у калгасе і саўгасе ўраджаюцца па еўрапейскім стандартам на ўзроўні лепшых сусветных паказчыкаў. Гаспадаркі працуюць стабільна, забяспечваюць вобласць прадуктамі харчавання. Тут паспешнасць у справе рэформ можа толькі нашкодзіць.

Другая праблема звязана з наяўнасцю ў Беларусі вялікай колькасці зямельных угоддзяў, якія сталі ўрадлівымі ў выніку

мелірацыі. Гэта значыць за кошт агультуна-народных дзяржаўных затрат. Таму іх прыватызаванне можа выклікаць нежаданае процістаянне розных груп насельніцтва, паколькі ў акультураванне гэтых зямель унёс свой уклад кожны жыхар Беларусі.

І ўсё ж, нягледзячы на складанасці, зямельная рэформа ў рэспубліцы прышліў рух. Варшаўны Савет прызнаў права прыватнай уласнасці на зямлю, і на месцах з 1 верасня бягучага года ўводзіцца ў дзеянне механізм яго практычнай рэалізацыі. Нават ва ўмовах той жа Гродзенскай вобласці, па разліках спецыялістаў, у прыватнае ўладанне адойдзе да 12, а можа і 16 працэнтаў зямельных угоддзяў.

«Я сабіста прыхільны хуткім тэмпам рэформ, — кажа ў заключэнне кіраўнік парламента. — Але лепш ісці бел паломак павольней, чым з паломкамі хутка».

дзюх союзнай рэспублікі вышле-Союза. На устах адна просьба: помогіце!

— Не чым мы ім можам помогчы? — сорукаецца заведуючы консульскім аддзелам пасольства РФ І.Долгун. — Все они — нарушители польского законодательства, сознательно пошли на эти нарушения, отлично зная, что «черная работа» здесь категорически запрещена. Многие тысячи людей тем самым обрекают себя на правовую беспредель.

Прав Сергей Х., когда свою работу в Польше связывает с риском. Он действительно велик. О медицинском обслуживании и страховании не стоит и говорить. Безосновательно труда? Это звучит смешно, если ты членом дню и нос боишься вынуть из пределы фермы или строительной площадки. Заработки? Это уж как договорились с хозяином: контракты, скрепленные печатью и подписями, здесь не практикуются.

Дрожит от страха и хозяин-наемщик. Он-то знает, что, наняв неадекватно, виноват перед властями по всем статьям. И потому требует от своих «контрагов» работать по 10-12 часов в сутки, зная, что жаловаться им никому, и, конечно, не забывая при этом о собственной выгоде.

Сergey, можно сказать, повезло — его не задало трактором, его деньги не арестовала таможня, ему попался честный хозяин-наемщик. Но шансов обмануть судьбу становится все меньше, и, наоборот, все больше разочарованных, обворованных и обманутых наших соотечественников толпится у дверей консульства России, Украины и

других союзных республик бывшего Союза. На устах одна просьба: помогите!

— Не чым мы ім можам помогчы? — сорукаецца заведуючы консульскім аддзелам пасольства РФ І.Долгун. — Все они — нарушители польского законодательства, сознательно пошли на эти нарушения, отлично зная, что «черная работа» здесь категорически запрещена. Многие тысячи людей тем самым обрекают себя на правовую беспредель.

Прав Сергей Х., когда свою работу в Польше связывает с риском. Он действительно велик. О медицинском обслуживании и страховании не стоит и говорить. Безосновательно труда? Это звучит смешно, если ты членом дню и нос боишься вынуть из пределы фермы или строительной площадки. Заработки? Это уж как договорились с хозяином: контракты, скрепленные печатью и подписями, здесь не практикуются.

Дрожит от страха и хозяин-наемщик. Он-то знает, что, наняв неадекватно, виноват перед властями по всем статьям. И потому требует от своих «контрагов» работать по 10-12 часов в сутки, зная, что жаловаться им никому, и, конечно, не забывая при этом о собственной выгоде.

ИЗ ГАЗЕТ

КОЛХОЗ ПОД КЕЛНОМ

«Сейчас главное — найти работу, любую...»

Так говорит мой собеседник, бывший начальник отдела одного из челябинских заводов Геннадий Ш.

Ему 38 лет, около года живет с семьей в городе Эркленце, неподалеку от Кельна. В здешней колонии немцев из СНГ более шестистот человек, она расположена на территории бывшей английской военной базы.

— Как там живется в такой большой компании земляков? Не кажется ли иногда, что никуда не уезжаешь?

— Кажется, и очень часто. Вроде живем в цивилизованной стране, а выходишь на улицу или в окно выглянешь — советский колхоз, только без председателя, без полевой и уборочной. Колхоз без работы. Те же нравы, интересы, язык — не немецкий, разумеется.

— Подобная ситуация сильно затрудняет интеграцию в здешнюю жизнь, а, может быть, и вообще отменяет необходимость в такой?

— Да, так легче, не нужно предпринимать никаких усилий, но большинство вообще вряд ли способно перестроиться, даже если захочет. С нашим специфическим коллективным типом сознания, ориентированным на то, что должны тебе, что кто-то подкажет, приведет куда нужно, позо-

вет, сделать это очень трудно. Многие не понимают, что в Германии экономический кризис, он диктует условия, необходимо переучиваться, хвататься за любую работу. Ждать работу по специальности бесполезно. Часто слышишь: «Нет, я лучше буду на «социале» сидеть, чем улицу подметать или ящики таскать».

— Вы считаете политику такого «компактного» расселения неправильной?

— Вероятно, так делается с расчетом, что люди пообвыкнутся, сориентируются и дальше будут действовать сами, в том числе и выбирать, где и как им жить. Но тогда это неразумно и даже опасно, особенно в отношении людей, приехавших из совершенно другого мира. У местного населения наша колония вызывает растущее раздражение. Мы для них все без разбору чужаки, о каких-то братских чувствах нет и речи. Только что приехали, а в каждой семье по машине. Подсчитали, что пустых бутылок у нас больше скапливается, чем во всем остальном городе. Говорят, какая-то комиссия приедет, будет разбираться. Не удивлюсь, если начнутся враждебные выпады. Государство могло бы все это предвидеть. Учень образовательный уровень людей, да и вообще поинтересоваться, хотят ли они и здесь жить новым колхозом. Но, похоже, Германия все это совершенно не интересует, нет никаких программ по абсорбции русских немцев.

— Периодически возникают разговоры о намерении Украины

ЗНАКОМЫЕ ЛИЦА В ЕВРОПЕ

ТЫСЯЧИ ГРАЖДАН РАЗНЫМИ ПУТЯМИ ИЩУТ РАБОТЫ И СЧАСТЬЯ ЗА РУБЕЖОМ

принять некоторое количество русских немцев, расселив их на своей благодатной земле. Имеется соглашение с Германией по этому поводу. Есть ли среди здешних знакомых такие, кто хотел бы сейчас уехать на Украину? Уехать вообще?

— Разговоры об этом ведут постоянно, теперь вот и об Украине. Потерянное вообще кажется людям если не раем, то настоящей жизнью — тела здесь, а сердца там. Но, думаю, если уедут, то единично. Некоторые сохранили за собой жилье, но большинство возвращаются некуда, покинутые деревни опустели, отношение к немцам всегда было плохое, сейчас особенно. Дети живут, будут сниться в этой стране. К тому же нет проблем с едой, транспортом, у всех хорошие машины. Даже от такого комфорта уже трудно отказаться, да и легко сказать «приехать», «уехать»... Сколько сил, жизней на все это нужно!

— Чем вы сейчас занимаетесь?

— Закачиваю курс немецкого. Ищу работу. Любую.

Беседавал Михаил ГОРОДИНСКИЙ.

(Из газеты «Европа-Центр», Берлин).

ПОРАБОТАТЬ БЫ НА ПАНА...

Вот несколько эпизодов, рассказанных в российском консульстве в Польше.

Группа наконец расстроенных парней умоляет: помогите! Три месяца вкалывали у одного

ЗВАНЫ ГОСЦЬ

АЛЕСЬ РАЗАНАЎ:

«ТВОРЧАСЦЬ АДБЫВАЕЦЦА НАСУПЕРАК РЭЧАІСНАСЦІ...»

Чатыры сустрэчы з паэтам з адлегласцю ў тры гады

СУСТРЭЧА ПЕРШАЯ

Адной палавінай жыцця набываю,
другую — твучу:
раскрыжаваны
у самім сабе.

(А.Разанаў, са зборніка «Вострыя стралы»).

То быў 1988 год. Ён аспліў нас спадзяваннямі. І ў калючыце ўсіх супрацьпавяў падзею мы дзялілі імі, чакалі змен і радаваліся кожнай добрай вестцы. Новая кніга Алеся Разанава «Вострыя стралы», якую пакупіліся выддаць тады «Мастацкая літаратура», для прыкметнага беларускай паэзіі стала ці не святам. Пра яе гаварылі ў розных колах. Ёе захавалі і палемізавалі. Бесспрычным было адно: стыхія разанаўскай паэзіі трымала чытача і вяла да раздумня...

Помню, з той нагоды я спрабаваў запрасіць Алеся Сцяпанавіча да ўдзелу ў мастацка-публіцыстычнай радыёперадачы для старшакласнікаў «Крылы», але канец лета, звышны аднадушны, не спрыяў нашай сустрэцы. Яна надарылася значна пазней і была не адна. Таму што колькі жыццё чалавек — столькі разгадаць справядліваю таямніцу мастацтва, далаўчацца да яе. Задаваць пытанні творцу і самому шукаць адказы на іх. Прапунуючы чытачам «Добрага вечара» некалькіх фрагментаў дыялогаў сустрэч з паэтам Алесем Разанавым. Узамалюючы творцы з часам — з гэтага спрадвечнага пачатка наша першая размова.

— Як калісьці бог Саваоф удыхнуў у першых людзей свой дух, так творцу трэба ўдыхаць свой дух у тры рэчы, з якімі ён мае справу, — разважаў мой субседак. — Тады яны будуць жыць, тады яны будуць патрэбнымі і красамоннымі. Калі ёсць гэтае гарэнае, калі ёсць іскрыны ў душы — хай яна не гасне як магдаўжыя. Яна ўнутраная зорка, яна выведзе чалавека на нейкія цяжкія і раздараючыя, ці скрываючыя. І творцыя талкі тады адбываецца, калі гэтая зорка,

калі гэтая іскрына адгукнецца, падаецца аб сабе знак.

Творчасць адбываецца, можа, якраз не насустрач рэчаіснасці, не дзякуючы ёй, а хутчэй за ўсё насуперак. І не трэба, відаць, уваходзіць творцу ў канкрэтную спрэчку з палітыкамі, ці з бізнесменамі, ці з сацыялагамі — хай ён творчы тое, што хоча стварыць. Гэтыя новыя творы якраз і ёсць яго адказ на ўсе працы жыцця і на тую ці заклад, ці пытанні, якія адрасаваны да яго, да творцы.

— Крытыка колькі разоў гаварыла пра зорнасць паэзіі Алеся Разанава. Маючы на ўвазе яе філасофскую афарыстычнасць, камічныя пачаткі ў тлумачэнні нашых зямных пачуванняў і з'яў. Як вы самі вызначаеце для сябе пачатак?

— Верш нараджаецца з душы. Няма ніякіх крытэрыяў. Чалавек будзе гаварыць сам сабе: вось нешта павіна ўзнікнуць, вазьму і напішу. Не атрымаецца. Таму што пакуль душа не гатовая — гэтага не адбудзецца. І толькі гатовасць духу пачатак — гэта, так бы мовіць, і неба — гатовасць душы і гатовасць рэчаіснасці. Калі паміж імі ўзнікае такая лінія, тады якая і з'яўляецца творам, якія дарэчы і да часу, і да ландшафту, і да літаратуры. І які адначасова арганічны творцу.

Вось расце дрэва пры дарозе ці дзе. Яно магло не расці. Камо яно патрэбна? Нікому. Але ёсць тут такая ўнутраная патрэба, якая ўзнікае з законаў, што дзейнічаюць. Магчыма, непрактычны, магчыма, непрактычны, яны расці радуе нечае вока і служыць для некага арыенціра. Такі творы. Калі мы будзем мець творы толькі тым чам, у якім яны ўзнікаюць, то магчыма, мы не знойдзем крытэрыяў. Таму што крытэрыі можа з'явіцца і пазней. Праз нейкія гады ці дзесяцігоддзі. Але ў тым, што дрэва павіна расці — гэта таксама заканамернасць.

Ёсць, як кажуць, законы для цела, ёсць законы для душы. І калі ўзнікаюць сітуацыі, што трэба нешта выбраць, чалавек часам выбірае на карысць цела, аказвае, як кажаце, душы. Магчыма, так і з паэзіяй. Калі аддаваць перавагу зямным законам, то так, нешта будзе нахаліст паэзіі: будзе і радкі, будзе і рыфмы, будзе і вершы. Але не будзе ў іх хапаць зорнасці, нябеснасці. І ў той жа час і камічная паэзія сваёй асновай мае на ўвазе гэтую планету, гэтую зямлю, гэтыя жыццё. І таму яна — вестка, і таму яна зольная гаварыць словы, якія крануць саму чалавечую сутнасць.

СУСТРЭЧА ДРУГАЯ

«А я ўсімкай-
ся. Хіба
я ведаў, што кажуць гэтыя
незвычайцы? Можа, яны
паўтаралі —
кожны на сваёй —
адно»

адзінае слова «любоў»

(М.Рэзых, з верша «Любоў», пераклад на бел. мову А.Разанава).

— Алесь Сцяпанавіч, чаму ўзнікае такое жаданне слова рэчышчаўскае зрабіць беларускім?

— Калі чытаў вершы Рэзыха, дык заўважыла на сабе ўсё ўнутраны жаданнісці і непадобнасць да класічных вершаў. Адначасова ў іх была прыгажосць і музыка. Было тое, што яшчэ нейкім чынам вяло наперад, асвятляла шлях. Верш не быў самацэнным. Ён быў поклікам. А мы ведаем, што і першая кніга вучня — «Жыццё з тымі, якіх называюць «Зав» — кліч. Я пайшоў на гэты кліч і калі перакладаў, дык меў ва ўсялякім разе задавальненне. І што яшчэ. Мабыць, ніякі іншы даследчык так глыбока не ўчытваецца ў структуру, у глыбіню вершаў, як перакладчык. Таму што перакладчык улоўвае нават захаваныя патэмыныя назоўнікі. Я хацеў быць такім глыбокім чытачом і таму стаў перакладчыкам.

— Некласічная форма вершаў, уладнаваная напачатку XX стагоддзя паэтам Рэзыхам і абраная сёння ў творчасці паэта Разанава, мае нейкую сувязь, паралель?

— Калі ўзнікае ў душы жаданне гаварыць істотнае, то гэта жаданне гаварыць істотнае — яно пачынае дыктаваць, якім быць вершу. Вызначае яго форму, яго структуру. У мяне таксама ў душы

узнікае гэтае жаданне і таму ўсе такія направаўныя формы, направаўныя мадэлі — ужо не павалі. Трэба было стварыць сваю мадэль, сваю структуру.

І калі мы гаворым таксама аб класіцы, то трэба яшчэ разумець, што класіка — гэта не толькі ўчарашні дзень, з якога мы прычылі выводзіць традыцыю. Традыцыя можа ісці і ў паўзучарашні дзень, і ў такіх глыбіні, дзе, можа, ужо след знікае. Але і там, у глыбіні, а можа ў найпершую чаргу там — ішла гаворка пра вельмі-вельмі істотныя рэчы.

Паэзія Рэзыха, як і яго творчасць мастацка, засяроджана на высокім, на глыбокім, значным. Ён не дазваляе, каб нейкія такія міжвольныя матывы, свавольныя, уваходзілі ў тэкст, у плошчу яго творчасці. Яе маштаб утвараецца спалучэннем зямнога пачатку і камічнага. І калі правесці нейкую такую ўмоўную лінію — гэта лінія будзе ісці ад глебы да неба, ад зямлі да космасу.

СУСТРЭЧА ТРЭЦЯЯ

«Свечка асвятляе
чалавечы твор
і сведчыць пра чалавека,
гледзячы на яе, чалавек
пазнае ў ёй сябе:

ён таксама, як і яна,

ён таксама, як і яна, нявечны,

ён таксама, як і яна, аднойчы згарыць

альбо знічужу пагане, —

і няма ў яго іншага выйсця,

якое паказвае свечка:

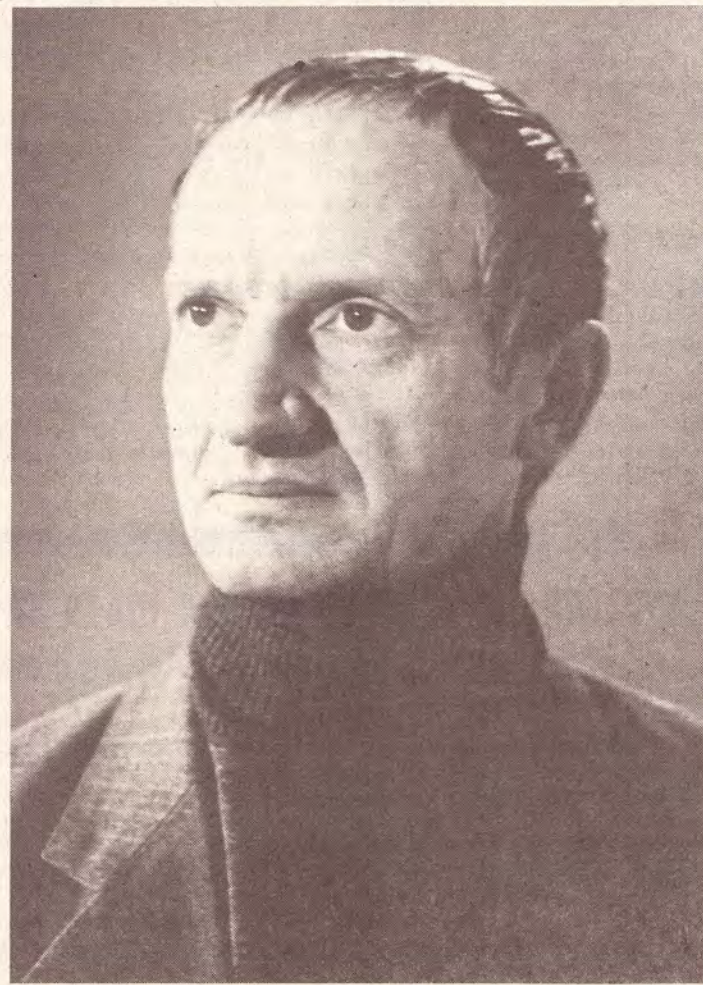
ператварыць вогнь пошці

ў агонь духу...»

(А.Разанаў, з верша «Свечка»).

Сёлетая напачатку мая літаратурна па тэмы размова была новай кніга Алеся Разанава «У горадзе валадарыцца Рагвалод», у якой пастаў праблему сваймы чытачу ўпершыню ў беларускай паэзіі такі жанр, як вершаказ.

— Каб зразумець, што такое вершаказ, іх трэба чытаць, — гаворыць аўтар. — Тлумачым проста. Я ўжо як бы асвоіў або стварыў такіх, калі можна так мовіць, паэтычных жанры — як квантамы, верстыты. Ёсць пункціры, мініяцюры — такія

водгукі на прыроду, жыццё ўражання. Гэта хутчэй акустычныя, наўскае нейкую нябачную кінюшчу ў прастору, і гэтая прастора адгукнецца тэкстам. І вось чыпер вершаказы. Вершаказ — гэта вершы, якія асвятляюць нас. Яны прысутнічаюць пастаянна ў нашым штодзённым жыцці. Гэтыя рэаліі цесна спалучаны з рэаліямі побыту. Можна гаварыць, што гэта дуб, жалеза, дарога, дрэва і г.д. Гэта тое, што пастаянна наскаляе. І вось гэтая рэалія і найменне, якое яна мае, разгаварыліся ў вершаказе, яны сталі разказаць сваю біяграфію, гаварыць аб сабе. І такім чынам стаў творца вершаказ. Аказалася, што гэтыя рэаліі і адпаведна словы-найменні ведаюць і памятаюць шмат што. І ўмеюць сказаць тое, што, як кажуць, без вершаказу, праста няўзброеным вокам, і не пачуць, і не ўбачыць.

— Скажыце, нацыянальна-палітычны пласты і можа быць, гістарычны пласты ці знаходзяцца месца ў вершаказе, і якое?

— Гістарычная прастора прысутнічае тут у самым-самым вялікім аб'ёме. Таму што, гэтыя словы, якія тут гучаць, яны ўзніклі не сёння, не ўчора, яны прысутнічаюць тут спрадвечна. Яны наскаляюць гістарычным аметам, тымі флюідамі, якія пакідае час, людзі, уся рэчаіснасць у сваёй прысутнасці на зямлі.

І яшчэ хаць сказаць, што можа на перахадзе розныя тэксты, розныя вершы на іншы мовы, але вершаказ настолькі нацыянальна жанр, што ён не падлягае перакладу, яго немагчыма перакласці. Ён цесна, арганічна злучаны з беларускай рэальнасцю, ну і ў першую чаргу з гісторыяй.

Вельмі важна не выпусціць імгнення. Выпусціш імгненне — усё. Яно нясе сабой свой патэнцыял, свой шанс. І не скарыстаецца, не дацца. Узнікне нешта іншае. Вось у нас у беларускай літаратуры, культуры былі вялікія мажлівасці, каб узнік свой эпос. Які мы эпосы ведаем? Ведаем такі ваенны эпос, ведаем працоўны эпос — у нас іх няма па сутнасці. Засталася прастора, не занятая эпосам. І я хачу сказаць пра вершаказ, што яны пэўным чынам якая і ёсць мазаіка эпосу, прырададзены эпосу. Праўда, эпос, які нараджаецца з іншых рэалій. Ён нараджаецца з побыту, вост той рэчаіснасці, як мы казалі, якая нас акаляе. І вершаказ, які ёсць у кніжцы, — гэта яшчэ не ўсё, гэта яшчэ не канец — яны маюць свой працяг. Яны ўзнікаюць, напрацоўваюцца і будуць яшчэ адраджаны і ў далейшых друкх.

— Алесь Сцяпанавіч, як доўга трывае творца асацыяцыя «вершаказ»?

— Гэта стан сёнаўны. Таму ён не толькі звязаны з канкрэтным, спрадзджаным, здзеіснальным вершаказам, але працягваецца і на нейкую наступнасць. Ён дазваляе рабіць новыя крокі. І не

толькі, можа, у кірунку наступных вершаказу, а, можа, і яшчэ нечага, чаго не існуе, але што хоча ўвабодзіцца.

СУСТРЭЧА ЧАЦВЕРТАЯ (НА ВЫСТАВЕ)

«Задумаліся нябесы —
і людзі задумаліся
і ў сабе адчулі нябесы
(з пункціраў А.Разанава)»

— Выстава гэта трэцяя па ліку, але чацвёртая па канцэпцыі. Папярэднія канцэпцыі, якія я распацоўваў, — ствараліся разам з Віктарам Маркаўцом, гэта «Яйкавадзят», «Збанабз» — там ужо было мастакоў не два дзесяткі, якія прынялі ўдзел. І вось чыпер трэцяя выстава наша сумесная з Віктарам Маркаўцом і дзве канцэпцыі «ісмы» і «Функцыянальна-кантэксты». Чым гэтая жыццёвая? Тым, што гэтыя карціны, гэтыя з'явы хацелі ўвабодзіцца. Яны, дапусцім, жылі ў душы, у свядомасці — знайшлі такі арыгінальны метад увабодзіцца пры спруацуючым двух творцаў.

— Скажыце, калі ласка, мастаку і паэту знайці гэту адзіную прастору аднасці колеру, гукі складацца?

— Гэта ні заўсёды проста. Але калі ёсць узамалюванне — тады нескладана. Ну, дапусцім, гэты працэс адбываецца стадыяна. Стадыя ўзнікнення думкі, вобразу, стадыя рэалізацыі, стадыя працэсу, стадыя завяршэння і стадыя вост экспазіцыі. Галоўнае, каб гэты жло, каб гэты ўвабодзіцца, каб гэты адбылося — тады не ўзнікае асаблівых праблем.

— А чаму менавіта «ісмы»?

— «ісмы» — гэта беларускі адпаведнік таму філасофскаму слову інтэрнацыянальнаму, якое называецца «экзістэнцыя» — ад слова існаваць. У беларускай мове ёсць добрыя словы «існаваць». І вост ад слова існаваць і «ісмы» пайшлі. Гэта нейкія канкрэтыя згусткі існавання.

— Адчуванне сабе ў гэтым свеце, яно, зрэшты, праз многія з сюжэтаў тут адлюстравана. Той жа самы альбо «Страх», альбо, скажам, «Згода» — то дзе пачатак гэтых сюжэтаў?

— Пачатак гэтых сюжэтаў, я думаю, у самой рэчаіснасці. Ёсць такія з'явы, якія называюцца «Смага», «Згода», «Страх», «Туга», «Радасць», «Магчымасці» і г.д. Яны рэальныя. Яны невідныя, але яны рэальныя. І, дапусцім, звычайна мастацтва, тое мастацтва: з'які мы мелі справу, мае справу — яно адлюстравана тое, што можа ўбачыць вокам. Але ж гэта не ўся рэчаіснасць. Не ўся рэчаіснасць бачыцца вокам, зрокам. І таму тут гэты пераход у метафізічную

сферу, дзе прысутнічае рэчаіснасць, якая бачыцца інакш, бачыцца можа ўнутраным зрокам або інтуіцыяй, або яшчэ канцэпцыяй, або развагай.

— А другая палова выставы, можа быць, другі бок гэтых адлюстраванняў мастака і паэта?

— Вы «Функцыянальна-кантэксты» маеце на ўвазе?

— Так. Можа быць, гэта тое, што бліжэй да руху ўвогуле чалавека, яго дзейнасці, асяроддзя, адчуванняў?

— Спраўды, бо тут адлюстраваны або маюцца на ўвазе вельмі канкрэтыя прыклады, рэчы. Гэта «Піла і сякера», «Рыд-лук», «Серп», скажам. Гэта рэчы, якія акаляюць нас усё жыццё. Асабліва сялянскі побыт і нават эпос. Гэта героі, гэта асноўныя персанажы, але яны сваё выяўленне знаходзілі толькі ну як бы ў прыкладным значэнні. І вост яны сталі выяўляцца ў творчых мастацтвах у выяўленчым плане. І што істотнае, што аказваецца серп не сам па сабе істотны, ні рыд-лук, ні піла, ні сякера, а ў кантэксте той функцыі, той ролі, той справы, якую яны выконваюць. І якая іх урэшце выклікала з небыцця. І таму мы не бачым канкрэтна на карцінах ні серпа, ні рыд-лук, ні сякеры, ні пілы, але мы бачым функцыянальны кантэкст. Гэта як чалавек: ён жыве, робіць нейкія справы і г.д. Потым чалавек знікае з жыццёвай арэны. Але застаюцца тыя акацы, якія ён сцвердзіў. Так і тут. Я думаю, што гэтыя карціны — функцыянальныя кантэксты — не менш істотны, не менш сутнасны партрэт гэтых прыладаў, чым, дапусцім, яны самі са сваім непасрэдным аб'ектам.

— Мы можам назваць гэты партрэт сённяшняга дня?

— Тут ёсць сэнс і падсэнс. Ёсць тэкст і ёсць кантэкст. Безумоўна, яны клічуць на развагу, яны ўцягаюць нас у сваю вобразную і мыслітельную прастору і пэўным чынам адгукваюцца. Калі адгукваюцца — значыць, яны актуальныя, значыць, яны сучасныя.

— Мастак і паэт знайшлі адно аднаго ў адным мастацкім вымерні. Яны тварыліся гэта мастацтва?

— Гэта мастацтва тварылася як дыялог. Дапусцім, ад мяне ўзнікае першае імпульс. Гэты імпульс пераходзіць у Маркаўцом, потым я зноў ад яго раймаў гэты імпульс. Гэта работа ішла як спруацуючым. Я больш нічога не магу дадаць і растлумачыць, таму што спруацуючым — яно шматграннае.

— Алесь Сцяпанавіч, пасля «ісмаў» і «Функцыянальных кантэкстаў» будзе нешта яшчэ?

— Нешта будзе... Жыццё падкажа.

З Алесем Разанавым сустрэлася Галіна ШАБЛІНСКАЯ.

Фотаздымак В.САВІЧА.

А ВДРУГ «ОНИ» ЕСТЬ?

Как сообщил представитель НАСА (Национальное агентство по авионавигации и исследованию космического пространства США), специалисты не могут восстановить связь с автоматической межпланетной станцией «Марс-обсервер», запущенной в начале сентября прошлого года. «Наблюдатель за Марсом» должен был стать спутником «красной планеты» и произвести детальный съёмку её поверхности, а также выполнить другие исследования. Планировалось произвести ряд экспериментов совместно с российской станцией «Марс», запуск которой намечен на 1994 год. Напомним, что в конце 1988 — начале 1989 года советские ученые в аналогичной ситуации потеряли 2 космических аппарата «Фобос», также запущенных в сторону планеты, названной в честь бога войны Марса.

Владимир ЛАРИОНОВ, РИД.

НАШИ ДЕТИ

«МИШУТКА» —

так называется детский образцовый ансамбль танца из Сморгони. Эмблема ансамбля — танцующий медвежонок — неслучайна. Она связана с историей края, где, по дошедшим до сегодняшнего дня легендам, еще в XVII веке существовала прославленная сморгонская «Медвежья академия», в которой плясали под музыку прирученные добрые звери.

В репертуаре «Мишутки» особое место занимают танцы, связанные с родным краем. Это — «Поло-

нез Огинского», «Сморгонские баранки», «Сморгонский кирмаш» и другие.

Юные танцоры давали концерты в Гродно и Лиде, Паневежисе и Белостоке, Москве и Ленинграде. В 1990 году ансамбль присвоено звание образцового.

НА СНИМКЕ: ансамбль на репетиции.

Фото Аркадия НИКОЛАЕВА, БЕЛИНФОРМ.

ТЕЛЬ-АВИВ.

Загрязненность воды в реке Иордан в 2,5 раза превышает допустимый уровень — к такому выводу пришло управление природными заповедниками Израиля, специалисты которого провели соответствующее исследование. В каждом 100 миллилитрах воды этой реки обнаружено более 1 тыс. кишечных бактерий при максимально допустимом уровне в 400 бактерий. Замер производился в районе впадения Иордана в Тивериадское озеро, которое снабжает половиной населения страны пресной водой.

По мнению специалистов, главная причина загрязнения вод Иордана — просачивание канализационных стоков из населенных пунктов Северного Израиля. Ущерб реке нанесло также система прудов, принадлежащих рыболовческому фирмам и использующих воду Иордана.

Таким образом, обряд крещения в Иордане становится делом, небезопасным с санитарной точки зрения.

ПРОБЛЕМЫ ЭКОЛОГИИ

Более 160 тысяч добровольцев за один день очистки пляжей обнаружили 1,6 миллиона кг мусора, оставленного людьми на сравнительно небольшом количестве пляжей в 33 странах, говорится в сообщении американской экологической группы, координировавшей эту работу.

МУСОР был собран на 7125 километрах пляжей по побережью и внутри Соединенных Штатов и на 1090 километрах океанских пляжей в других странах, сообщил на недавней пресс-конференции Центр по сохранению морей. Этот центр пять лет назад начал однодневную программу по очистке пляжей в Соединенных Штатах. По словам Джули Глен, руководительницы международной программы очистки побережья, «мало что изменилось за последние пять лет».

Во время очистки пляжей американские добровольцы нашли 64 мертвых или умирающих, запутавшихся в мусоре животных. Глен сказала: «Это указывает на колоссальную угрозу для морских обитателей во всем мире».

Кроме того, жители прибрежных районов должны платить за очистку общественных пляжей. Среди 5383113 единиц мусора, найденных во время очистки почти год назад, были: пластиковые пакеты и бутылки, окурок сигарет, салфетки, рыболовные сети и поплавки, шприцы, игрушки, стеклянные бутылки, лампочки, шарик, автомобильные покрышки, металлические банки и упаковочные ящики, бумажные мешки, газеты и деревянные ящики.

Центр является спонсором шестой ежегодной акции по очистке пляжей, назначенной на 17 сентября. Добровольцы из более

СУББОТНИК НА ПЛЯЖЕ

розу для морских обитателей во всем мире. Кроме того, жители прибрежных районов должны платить за очистку общественных пляжей. Среди 5383113 единиц мусора, найденных во время очистки почти год назад, были: пластиковые пакеты и бутылки, окурок сигарет, салфетки, рыболовные сети и поплавки, шприцы, игрушки, стеклянные бутылки, лампочки, шарик, автомобильные покрышки, металлические банки и упаковочные ящики, бумажные мешки, газеты и деревянные ящики.

Центр является спонсором шестой ежегодной акции по очистке пляжей, назначенной на 17 сентября. Добровольцы из более

чем 50 стран собираются принять участие в этой акции, однако некоторые, возможно, проведут ее в другое время.

По словам Джули Глен, мусор попадает на пляжи как из океана, так и со стороны суши. Команды рыболовных, торговых и круизных судов, чтобы избавиться от отходов, часто используют океаны. Муниципалитеты и отдельные лица нередко сбрасывают мусор в системы канализации, которые переносят его в океаны или реки, впадающие в море. Она призвала к принятию более жестких законов против загрязнения в такой стране, как Соединенные Штаты, где уже имеются соответствующие законы. Она также призвала другие страны, в частности, Канаду и Мексику, ратифицировать соглашение, запрещающее выбрасывать пластиковые отходы на свалку и ограничивающее сброс других отходов в море. Глен заявила также, что центр поддерживает законопроект, внесенный в Сенат США, который запретит иностранным судам входить в порты США, если страна, к которой приписано судно, не регаистрировала на уведомление береговой охраны США о том, что это судно нарушало соглашение о загрязнении.

По числу добровольцев по очистке пляжей от мусора первое место прочно удерживают США. За ними следуют Япония, Греция, Канада, Израиль и Сингапур.

(По материалам ЮСИА).

В странах мира

РИМ.

Сильные лесные пожары охватили в жаркие августовские дни почти всю территорию Италии. Огонь бушует в южных областях страны — Апулии, Базиликате, Кампании, сметая на своем пути целые лесные массивы. Все новые и новые пожары ежедневно возникают в преддверии Неаполя, южнокоторого сжигается настоящее «огненное кольцо». Круглые сутки подразделения гражданской защиты вместе с пожарными ведут борьбу со стихийным бедствием на острове Сардиния.

Еще более тревожная ситуация сложилась сейчас в Центральной Италии. В Тоскане с начала этого года зарегистрировано уже около 1200 пожаров. В области Марке

только за последние дни сгорели почти 1000 гектаров леса. В соседней Умбрии по решению правительства к борьбе со стихийными пожарами включились армейские части и военная авиация, однако даже эти меры пока не дали особых результатов.

Председатель совета министров Италии Карло Аделно Чампи провел в Риме экстренное совещание, в ходе которого были разработаны чрезвычайные меры по преодолению стихийного бедствия. При этом была отмечена недостаточная готовность соответствующих государственных ведомств к принятию эффективных мер по тушению пожаров. Были также выявлены проблемы в сфере разделения полномочий между центральными и местными властями, что в ряде случаев привело к распылению сил и материальных ресурсов.

Заместитель министра гражданской защиты Италии Вито Ридж сообщил в этой связи, что 1 сентября в Риме состоится внеочередное заседание Национального Со-

вета гражданской защиты. На нем предполагается разработать целый ряд законодательных инициатив, направленных на организационное укрепление и усиление технического потенциала всех сил и структур, в задачу которых входит борьба со стихийным бедствием.

ИОХАННЕСБУРГ.

Внимание бдительных южноафриканских пограничников привлекло стадо ослів, которых пастух уверенно вел по направлению к границе между Лесото и ЮАР. Хотя послушные животные не несли никакой поклажи и не вызвали особых подозрений, дотошные стражи границы все же решили провести тщательный досмотр ослів и пастуха. Каково же было их удивление, когда в искусно прихваченных к брюху животных сумках они обнаружили в общей сложности 460 кг марихуаны. Через несколько часов неудачливого контрабандиста и его парнокопытные «сообщники» поневоле были доставлены в полицейский участок.

СПОРТ-ПАНАРАМА

СЕННЯ У МІНСК ВЯРТАЕЦЦА ВЯЛІКІ ФУТБОЛ. Менавіта так можна сказаць пра сучасны гродзенскі «Неман» у Кубку ўладальнікаў кубкаў еўрапейскіх краін са швейцарскім клубам «Луган». Пры ўсёй паварце да нацыянальнага першынства, канешне ж, яго гульні не ідуць ні ў якое параўнанне з міжнароднымі. А іх мы даўно ўжо не бачылі ўважліва. Шкада, канешне, што буйное паражэнне з лікам 0:5 гродзенцаў у гасцяных падзеях ім практычна ніякіх шанцаў у гэтай сустрэчы. Але ж і праграваць трэба з годнасцю, таму, нягледзячы ні на што, мы чакаем ад «Немана» прыстойнай гульні і, вядома, перамогі. Наўна думаць, што пяць мячоў можна адгрызці, але ж трэба «паказаць» свету, што нездарма беларускія клубы дапушчаны на міжнародную арэну.

Усё да сённяшняй гульні падрыхтавана, дарэчы, вакол поля ў адпаведнасць з правіламі міжнароднай федэрацыі ўстаноўлена агарод-

жа. Думаецца, нават 1500 рублёў за білет не спыняць бальшчыкаў і яны, як убылыя часы, дружна прыйдуча на «Дынама».

Пра чэмпіянат рэспублікі. Пасля чарговага тура наперадзе два мінскія дынамаўскія клубы — іх па 12 ачкоў. У «Дняпра», «Маладзечна», «Шахцёра» — па 9; «Гомсельмаш», «Ведрыч», «Шахцёр» — па 7; а «Неман», «Фандо», тарпедаўцы Мінска і Магілёва — па 6. 5 — у «Шынніка», 4 — у «Лакаматыва».

Аўтсайдэры — «Будуўнік» — 3 і брасцкае «Дынама» — 2. Наступныя гульні 4 і 5 верасня.

12 АЧКОў У АДНой ПАРТЫІ з камандай Галандыі — гэта вышэйшае дасягненне валеббалістаў зборнай Беларусі на міжнародным турніры, прысвечаным 70-годдзю расійскага валеббола, які завяршыўся ў Маскве. А агульны вынік вельмі неўспешны для нашых дзючач — тры паражэнні, усе з лікам 0:3, у трох сустрэ-

чах. Паўна, не самы лепшы настрой быў у дзючач, калі ў дадатак іх «пракацілі» на залочным банкетце. А перамаглі ў турніры, і вельмі ўпэўнена, расійскі, выхаванкі Мікалая Васільевіча Карпаля.

І ПАСЛЯ ЧЭМПІЯНАТУ СВЕТУ лёгкаатлеты не пайшлі на адпачынак. Вядучыя па-ранейшаму стартуюць. Хто ў камерцыйных турнірах, многія прынялі ўдзел у чарговым п'ятнаццатым этапе серыі «Гран-пры ІААФ/Мобіл» у Берліне. Асабліва цікавае выклікалі тут скачкі з шастом — Сяргей Бубка «кабачаў» міравы рэкорд. Аднак вышыня 614 см яму не пакарылася, хаця ён і атрымаў перамогу. З беларускіх спартсменак вызначалася Наталля Шыкаленка — яна была трэцяй у кіданні кап'я (67,46 м). А перамагла ў гэтым відзе, які на чэмпіянаце свету, нарэзкае Тры-на Хатэстад (70,44 м).

ВСЕ БЫВАЕТ

ЕСТЬ ШАНС В ВОСКРЕСЕНЬЕ СТАТЬ НАСТОЯЩЕЙ ЖЕНЩИНОЙ

Задачу воспітаць іх з дачок (с большай буквай) рэшылі возложыць на сябе адкрываемыя ў Перми воскресныя жанскія гімназіі. С 28 августа эти учебные заведения, созданные с помощью общества «Знание», начинают набор учащихся 8-9-х классов независимо от места их основной школы. Раз в неделю по подгону девушки будут изучать такие дисциплины как культура поведения и общения, эстетика, семейного быта, домоводство, до-

врачебная помощь, личная гигиена. А в качестве спецкурсов — основы самообороны, спортивный рок-н-ролл. Программу рассчитана на год. В дальнейшем в Перми планируется создание подобных гимназий и для девушек 18-20 лет. Пока никто не берется за воскресное воспитание настоящих мужчин. Видимо, считается достаточным наличие в городе одной суворовской школы.

ОХОТА НА ЭЛЕКТРИКОВ

Озверевшие от отсутствия электричества жители одного из ведомственных домов организовали настоящую охоту на электриков.

Одну бригаду избили, а другую взяли в заложники и удерживали в течение трех часов, предъявив ультиматум властям. После переговоров электриков, пришедших просто посмотреть, чем можно помочь, но не имеющих разрешения на проведение работ, все же отпустили на свободу.

В ответ на такие агрессивные действия начальник предприятия «Омсккоммунэлектр» потребовал от городской администрации выдать газовое оружие для персонала выездных бригад. А может, лучше сразу вкупить с пистолетами выдвигать «Калашниковы»?

РИД.

Личный интерес

ПРОДАЮ

Тумбы под телевизор. Т. 602-651.
Губную помаду, сокоохлаждители, пленку для пищевых продуктов или цветов или мяну на ТНП. Т. 523-477.

Организация продает STAR NX1500, IBM PC AT 286/287/16. Т. 780-901, 388-516, 596-113.

Холод., «Ватку», Т. 556-358. Пироксикам, антибиотик; адефан, сердечные; котят п/пер., кошку п/п в аренду; пылесос «Вихрь»; стол письмен., линолеум нов. и б/у; кровать детск. (б/у); сигареты, спиртное. Т. 596-268 (ут. веч.).
Стир. маш. «Волна» (169 тыс. руб.) с дост. Т. 314-094, 320-727.

Коттедж, кв., дом. Т. 277-265. Навесы. Т. 293-378.
«Горизонт»-441 DWI. Т. 615-577.

Щенков фр. бульдога с родословной. Т. 498-230.

Организация продает сахар оптом. Т. (0172) 258-690.

Сахар. Т. 459-201.
Холодильники. Т. 304-961.

Норковую шубу. Т. 444-496. А/м «BMW-316», 1980 г.в., 140 тыс. км (сост. хорошее). Т. 641-514.

Прицеп «Купава-350» (торговый вариант), 1200 \$. Т. 560-269.

Автомобиль МЛ-12; 5 тыс. руб. Т. 360-113 (с 14.00 до 18.00).

Щенков немецкой овчарки с родословной. Т. 202-306. «Москвич-2140», 86 г.в. Т. 499-854.

Мешок сахара. Т. 512-190. Организация — сахар. Т. 459-201.

Секции, м/у «Проталинка», сейфы. Т. 665-361, 663-526. А/м «OPEL-OMEGA», 90 г.в. Т. 624-560.

Срочной А/м «GAZ-24», 1982 г.в., 2050 \$. фотообои (недорого). Т. 378-945.

Обруч, кольца, 583". Т. 345-387. Ротвейлеров — чехов (недорого). Т. 600-962.

Шины для грузовых и легковых а/м. Т. 603-091, 608-275. А/м «BMW-520». Т. 334-796, 653-427.

СКВ за безналичные рубль. Т. 690-716, 201-675.

«Сникерс» за безналичные рубль. Т. 690-716, 201-675.

Чешская фирма «Seliko» и компания «ИН-ЛИ» предлагают чешские спиртные напитки. Т. 262-459, 262-458.

А/м «VW Scivoco», спорт., 1979 г.в., 1000 \$. Т. 403-723, 401-887, Олег.

3/4 к а/м «Audi-100», гараж. Т. 389-590.

Спирт кукурузный, пластик, американский, 4 \$. Т. 456-126.

Организация реализует со склада в Минске прицепы производств МАЗ (торговые и туристические варианты). Т. 424-265, 703-350.

КУПЛЮ

Школьный ранец отечественного производства. Т. 682-935, 600-719.

Разъемы СНП, СНО, ГРПМ и др. микросхемы. Т. 560-229. РС-9, -10, -22, СНП. Т. 503-030.

Купим партии холод. «Минск», с/м «Ватку». Т. 537-901.

ВМ, д/о станок. Т. 242-280. Лом меди, бронзы. Т. 254-024. Стар. награды, значки, монеты, антиквариат. Т. 278-125.

Бензин. Т. 982-623. Холодильник. Т. 597-447. Квартиру, гараж. Т. 372-783. Безнал. руб. за СКВ. Т. 514-687.

1-комн. квартиру (без посредника). Т. 700-647.

Стол, пр. шв. машины. Т. 246-318.

СКВ по б/н расчету. Т. 308-910.

Куплю фирменные сигареты. Т. 690-716, 201-675.

Сигареты, напикты, ТНП. Т. 329-569.

МЕНЯЮ

1-комн. квартиру в г.Могилеве на кв-ру в г.Минске (18, 11 кв.м, кухня 9 кв.м, санузел раздельный, лоджия). Т. в г.Минске 348-448 (до 21.00).

СНИМУ

Квартиру в центре. Т. 619-013. Одно- или двухкомнатную квартиру в центре города с телефоном и гараж под склад. Т. 545-198. Сергей или Лена.

2-комн. кв. Т. 618-461. Хорошую квартиру. Т. 501-390.

СДАЮ

Квартиру. Т. 494-476. Прокат: БМ, кас. Т. 233-738. Комнату на Юго-Западе. Оплата за полгода. Т. 711-992.

2-комн. кв. с мебелью и тел. за СКВ (предоплата). Т. 723-070.

ПРИГЛАШАЮ

В РП 5, 17, 19.09; Италия, Германия. Т. 205-793, 537-497. В РП, Чехию с 2 дн. РП. Т. 624-941.

Швей, закройщиков на дому (куртки). Т. 329-473, 645-655.

ВБ фирме требуется администратор швейного цеха. Требования: стаж работы в указанной должности, возраст 35-40 лет, деловитость, честность, отсутствие семейных проблем. Заработная плата 70 тыс.; отпуск в летнее время — 2 месяца. Также требуется конструктор-технолог. Т. 390-131.

В РП — 4 дня; граница вне очереди (Брест). Т. 322-378, 478-973.

Клуб «Мечта» — на курсы парикмахеров; кройки и шитья; лечебного массажа. Адрес: ул.Толбухина, 13. Т. 666-866.

Приглашаем к сотрудничеству специалиста по внешнеэкономическим связям для заключения договоров на поставку товаров на российский и западный рынки. Оплата сделанная от объема реализации. Т. 309-945.

УСЛУГИ

Ремонт и перетяжка мягкой мебели. Т. 339-777, 219-898. Обналичим. Т. 489-962.

Перевоз груза. Т. 537-901. Выделка шкур. Т. 234-389. Рем. телевизоров. Т. 558-103. Перевозка грузов. Т. 495-010.

Ремонт телевизоров, магнитофонов, усилителей. Т. 344-400.

Обналичим рубль быстро, выгодно: за 3-4% продадим наличные доллары за безналичные рубль. Т. (095) 923-82-54 (Москва).

Регистрация офшорных компаний. Т. 369-612.

РАЗНОЕ

Порядочная девушка гарантирует счастливую старость в обмен на квартиру. Т. 442-019.

Удостоверение ликвидатора на ЧАЭС А № 313721 считать недействительным.

Женщина с дочерью поможет по хозяйству и окажет моральную поддержку одинокой пенсионерке при условии предоставления и наследования жилья. Пишите: Минск-90, Минчуковой Н.

Удост. узника фаш. лагерей на имя Белинской О.Г. с вкладышем серии М № 014217 считать недействительным.

Во дворе ул.Кирова, 3; 17.08 сняли правый кроссовок «Adidas». Просьба вернуть за СКВ. Т. 328-786.

Центр йоги и параспиритологии. Т. 460-816, 589-416.

Нуждаюсь в обналичивании чеков, постоянно. Т. 406-549.

ВАМ В ПОМОЩЬ

КУРС ДОЛЛАРА И РОССИЙСКОГО РУБЛЯ НА 30 АВГУСТА 1993 ГОДА (скупка-продажа)

ЛИТВА (лит)

Государственный банк:
доллар США — 3,40 — 3,53
100 российский рубль — 0,25 — 0,32

Черный рынок:
USD — 8200 — 9000
1 рубль — 6,8 — 7,4

Коммерческие банки и меняльные конторы:
USD — 3,60 — 3,75
100 рублей — 0,29 — 0,34

Санкт-Петербург (рубль)
Коммерческие банки:
USD — 980 — 1000

Черный рынок:
USD — 3,75 — 3,85
100 рублей — 0,25 — 0,40

Минск (белорусский расчетный билет)
Коммерческие банки:
USD — 1880 — 1995

Украина (карбованец)
Коммерческие банки:
USD — 8500 — 10000
1 рубль — 6,5 — 9,0

Черный рынок:
USD — 1700 — 1990
1 рубль — 1,3 — 1,4

Рекламная Служба «ДВ»

ул. Б. Хмельницкого, 10а/228, 223

ОРГАНИЗАЦИЯ КУПИТ для своих работников

КВАРТИРЫ, КОТТЕДЖИ и земельные УЧАСТКИ не далее 20 км от Минска. Телефон для справок: 36-12-04.

УВАЖАЕМЫЕ ГОСПОДА!

- Мощные, полноприводные, скоростные, комфортабельные армейские ДЖИПЫ «Rocsta Hard» из Южной Кореи.
  - ДВИГАТЕЛИ: Diesel 2R Hurracane, 2,2 л., 82 л.с.
  - ШИНЫ: 215-R 15 (всепогодные).
- Тел.: 36-03-30, 36-91-33.

ФИРМА «БАЛТИЯ» ПОКУПАЕТ И ОКАЗЫВАЕТ УСЛУГИ по реализации продуктов питания, алкогольных и безалкогольных напитков, табачных изделий

(от поставщиков товара в РБ). ПОСТАВЛЯЕТ ПОД ЗАКАЗ натуральные соки, сахар, кофе, чай. Тел./факс: 37-16-24.

ПОКУПАЕМ МАЗЫ

Тел. в Минске: 39-52-47, 39-42-41.

ПРОДАЕМ РОССИЙСКИЕ БЕЗНАЛИЧНЫЕ ДЕНЬГИ.

Тел.: 39-52-47, 39-42-41.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ по безналичному расчету

арматурную СТАЛЬ и ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫЕ ИЗДЕЛИЯ. Тел. 45-51-12.

КУПИМ безналичные российские РУБЛИ.

ПРОДАЕМ: ДВП (можно с лицензией), наличную СКВ. Тел. в Минске: 40-03-31.

РЕАЛИЗУЕМ карбид, калы, зубную пасту (Болгария).

Тел. 271-423.

ПРИГЛАШАЕМ В РП, РП-ВЕНГРИЮ ОТКРЫВАЕМ ВИЗЫ.

Тел.: 21-36-18, 21-25-73.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ предприятиям и частным лицам по доступным ценам:

- мех искусственный мебельный бордового и бежевых тонов;
  - комплект покрывал на мягкие углы из вышеуказанного меха;
  - мех искусственный подкладочный белый;
  - костюмы мужские двубортные из 10 видов полушерстяной ткани;
  - электродвигатели 2х2000.
- Тел. для справок: 37-06-21.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ АВТОШИНЫ СЛЕДУЮЩИХ МАРОК:

- 210033 к а/м БелАЗ;
  - 320х508Р к а/м МАЗ;
  - 720х665 к тракторам К-701;
  - автошины к а/м ВАЗ: МИ-16, 175/70Р-14.
- Имеется лицензия по СНГ. Тел. для справок: 37-15-42

ОРГАНИЗАЦИЯ КУПИТ \$ и СКВ

РОССИЙСКИЕ РУБЛИ за безналичный расчет. (0172) 20-05-93, 20-08-95.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОДАЕТ: безналичную и наличную СКВ, ЛАТВИЙСКИЕ ЛАТЫ

за безналичные белорусские рубль. Тел. (0172) 20-05-36.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ по безналичному расчету

п/ш пряжу № 32/2, 32/1 и окрп. Тел.: 30-49-61.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ а/м МАЗ-54323 с п/н МАЗ-93866 и МАЗ-5551.

Тел.: 36-12-35.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ:

- автомобили МАЗ-64229. Оплата в российских рублях;
  - а/шны к а/м БелАЗ — 21.00-33, 33.00-51;
  - шины к трактору «Кировец» К-701-720 х 665;
  - двигатели ЯМЗ;
  - бульдозер фирмы «Тракторул» № 135 л.с. (Румыния).
- Тел. для справок: 36-12-04.

Наша афиша

ТЕАТР МУЗКОМЕДИИ
10 СЕНТЯБРЯ — ОТКРЫТИЕ 24-го театрального сезона. ГАЛА-КОНЦЕРТ (начало в 19.00). 11 СЕНТЯБРЯ — «Марица».

ТЕАТР СТУДИИ КИНОАКТЕРА
ОТКРЫТИЕ СЕЗОНА

10, 11 СЕНТЯБРЯ — ПРЕМЬЕРА «Мы идём смотреть «Напева»». (Заказ билетов по тел. 23-08-71).
БЕЛГОСПИРАМИОН
Зал камерной музыки (пр-т О.Островского, 34) 3-я СЕНТЯБРЯ — КОНЦЕРТ ОРГАНИ И МУЗЫКИ М.ПАВЛИВИЧ. Произведения Баха, Букстехуде, Бельмана, Регера (19.00).

На кинэкранах

2 СЕНТЯБРЯ
«МОСКВА» Хочу в Америку — 12.00 (п), 20.00. «Иногда они возвращаются» — 14.00, 16.00, 18.00, 22.00 (п).
«ОКТАВЬ» Хочу в Америку — 13.30 (п), 17.30, 21.30. «Иногда они возвращаются» — 12.00, 13.40, 15.40, 17.40, 19.40, 21.10. «Игра всерьёз» — 17.00, 19.00, 21.00. «Ванильно-клубничное мороженое» — 15.00.
«АВРОРА» Звездные войны (1, 5 с.) (п) — 10.00. «Ералаш» (п) — 13.00. «Универсальный солдат» — 14.10, 16.00, 19.30, 21.20. «Официант с золотым подносом» — 17.50. Видеозал: «Смерть в Венеции» — 15.00, 18.00, 21.00. «ПАРТИЗАН» Хочу в Америку — 11.40, 13.20, 15.00, 18.20, 20.00, 21.40. «Иногда они возвращаются» — 10.00 (п), 16.40.
«ПОВЕДА» Универсальный солдат — 11.50, 15.50, 18.00, 19.50, 21.40. Видеозал: «Игра вокруг убойства» — 10.00, 11.45, 13.35, 15.15, 17.05, 18.45, 20.35.
«САЛЮТ» Хочу в Америку — 11.40 (п), 15.00, 18.20, 20.00, 21.40. «Аппетит» — 13.20, 18.20.
«СОВРЕМЕННИК» Ребенок к ноябрю — 15.00 (п), 16.30. «Эмили» — 18.00, 19.30, 21.10.
«БЕЛАРУСЬ» В погоне за табуристом — 11.00, 13.00, 15.00. «Терминатор» — 11.00, 16.30, 18.30, 21.00. «Большая прогулка» (2 с.) — 15.00. «Взять живым или мертвым» — 11.10 (п), 17.20. «Горячая линия» — 13.10. «Рэмбо. Первая кровь» — 13.00.
«КИБЕ» В чужом теле — 15.00, 20.30. «Кошмар на улице Вязов» — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

Взросл.-2+ — 13.00 (п), 17.00. «Рабья секс» — 19.00.
«КОМСОМОЛЕТ» Хон Гиль Дон (д) — 10.30. «Робот-полиция» — 13.00, 17.20, 19.40, 21.00. «Иногда они возвращаются» — 12.00 (п), 16.00, 18.00, 21.10. «Фанданго для маршала» — 14.00. Зал индийского фильма «Вечер томашками» (2 с.) — 15.00.
«МИР» А спать с чужой женой хорошо! — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. «Черный снег» — 13.00 (п), 19.00. «Робот-полиция» — 15.00, 17.00, 20.40. Видеозал: «Минута для молитвы, секунда для смерти» — 14.30, 18.10. «Агент УУ» — 16.30, 20.20.
«ТИОНЕР» По тигренку, который ничего не боится (д) — 10.00. «Смерть в Венеции» — 15.00, 18.00, 21.00. «Полет Черного Ангела» — 13.00, 16.30. «Молодая леди Чаттерлей» — 14.50, 18.20, 20.00, 21.30. Видеозал: «Неповторимая принцесса Шин-Ра» (3 с.) (п) — 1